

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบ 2 กลุ่ม วัดก่อนและหลังทดลอง (The Pretest-Posttest Design with Non-equivalent Groups) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรี่ต่อพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ของผู้ป่วยในอายุรกรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยอายุรกรรมที่รับไว้ดูแลในหอผู้ป่วย โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 25 คน และกลุ่มทดลอง 25 คน โดยจัดกลุ่มตัวอย่าง 25 คนแรกเข้ากลุ่มควบคุม แล้วจัดกลุ่มตัวอย่าง 25 คนหลังเข้ากลุ่มทดลอง โดยจับคู่ให้ทั้งสองกลุ่มมีคุณสมบัติเหมือนกันตามที่กำหนด ผลการวิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้ คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยใน แผนกอายุรกรรม ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนมวนบุหรี่ที่สูบ อายุที่เริ่มสูบ ชนิดของบุหรี่ที่สูบ ระยะเวลาตั้งแต่ตื่นนอนตอนเช้าจนกระทั่งสูบบุหรี่มวนแรก ช่วงเวลาที่ชอบสูบบุหรี่ ความพยายามในการเลิกบุหรี่ แรงจูงใจในการเลิกบุหรี่ วิธีการเลิกบุหรี่ สาเหตุการกลับไปสูบบุหรี่ การได้รับข่าวสารการรณรงค์ให้เลิกบุหรี่ การวินิจฉัยโรค จำนวนวันนอนโรงพยาบาล และขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
- ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรี่ของกลุ่มทดลองด้วยสถิติทดสอบค่าที (Paired Sample t-test)
- ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังได้รับการพยาบาลตามปกติด้วยสถิติทดสอบค่าที (Paired Sample t-test)
- ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่หลังการทดลองระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรืกับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติด้วยสถิติทดสอบค่าที (Independent t-test)
- ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่หลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยสถิติทดสอบความแปรปรวนร่วม (Analysis of covariance: ANCOVA) โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม
- ส่วนที่ 6 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการทดลอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยอายุรกรรม

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละ ของผู้ป่วยอายุรกรรม จำแนกตามอายุ เพศ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (20 คน)		กลุ่มทดลอง (21คน)		รวม (41คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	อายุ					
26 – 36 ปี	7	35.00	2	9.52	9	21.95
37 – 47 ปี	3	15.00	4	19.05	7	17.07
48 - 59 ปี	10	50.00	15	71.43	25	60.98
อายุเฉลี่ย (\bar{X}) = 47.63 SD= 10.18						
เพศ						
ชาย	18	90.00	21	100.00	39	95.12
หญิง	2	10.00	0	0.00	2	4.88
สถานภาพ						
โสด	2	10.00	3	14.29	5	12.20
คู่	17	85.00	13	61.90	30	73.17
หม้าย	1	5.00	5	23.81	6	14.63
ศาสนา						
พุทธ	20	100.00	21	100.00	41	100.00
ระดับการศึกษา						
ประถมศึกษา	15	75.00	17	80.95	32	78.05
มัธยมศึกษา	3	15.00	2	9.52	5	12.20
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	1	5.00	2	9.52	3	7.31
ปริญญาตรี	1	5.00	0	0.00	1	2.44

ตารางที่ 3 (ต่อ) จำนวน และร้อยละ ของผู้ป่วยอายุรกรรม จำแนกตามอายุ เพศ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (20 คน)		กลุ่มทดลอง (21คน)		รวม (41คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ						
เกษตรกรรม	6	30.00	9	42.86	15	36.58
รับราชการ	2	10.00	0	0.00	2	4.88
ค้าขาย	2	10.00	1	4.76	3	7.31
รับจ้างทั่วไป	7	35.00	9	42.86	16	39.04
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	3	15.00	2	9.52	5	12.19
รายได้เฉลี่ยของครอบครัว						
1,000 – 7,500 บาท	14	70.00	19	90.48	33	80.48
7,501 – 14,000 บาท	3	15.00	1	4.76	4	9.76
14,001 – 20,000 บาท	3	15.00	1	4.76	4	9.76
รายได้เฉลี่ย (\bar{X}) = 5,158.54 บาท SD= 4,859.83						

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.12) เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47 ปี สถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 73.17 นับถือศาสนาพุทธทุกคน ประมาณสามในสี่ (ร้อยละ 78.05) มีระดับการศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.04 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวร้อยละ 80.48 อยู่ในช่วงตั้งแต่ 1,000 – 7,500 บาท

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของผู้ป่วยอายุรกรรม จำแนกตามจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบ อายุที่เริ่มสูบ ชนิดของบุหรี่ที่สูบ ระยะเวลาตั้งแต่ตื่นนอนตอนเช้าจนกระทั่งสูบบุหรี่มวนแรกของวัน และช่วงเวลาสูบบุหรี่มากที่สุด

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (20 คน)		กลุ่มทดลอง (21คน)		รวม (41คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน					
1 – 5 มวน	7	35.00	5	23.81	12	29.26
6 – 10 มวน	8	40.00	12	57.14	20	48.78
11 – 15 มวน	2	10.00	3	14.29	5	12.20
16 – 20 มวน	3	15.00	1	4.76	4	9.76
ค่าเฉลี่ยของจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบต่อวัน (\bar{X}) = 9.10 SD= 5.08						
อายุที่เริ่มสูบบุหรี่						
7 – 17 ปี	11	55.00	16	76.19	27	65.85
18 – 28 ปี	8	40.00	5	23.81	13	31.71
29 – 40 ปี	1	5.00	0	0.00	1	2.44
ค่าเฉลี่ยของอายุที่เริ่มสูบบุหรี่ (\bar{X}) = 16.44 SD= 5.31						
ชนิดของบุหรี่ที่สูบ						
บุหรีมวนเอง	10	50.00	9	42.86	19	46.34
บุหรีโรงงานไทย	7	35.00	7	33.33	14	34.15
สูบทั้งสองชนิด	3	15.00	5	23.81	8	19.51
ระยะเวลาตั้งแต่ตื่นนอนตอนเช้าจนกระทั่งสูบบุหรี่มวนแรกของวัน						
ภายใน 15 นาที	7	35.00	11	52.38	18	43.90
ช่วงระยะเวลา 15 – 30 นาที	2	10.00	9	42.86	11	26.83
นานมากกว่า 30 นาทีขึ้นไป	11	55.00	1	4.76	12	29.27

ตารางที่ 4 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยอายุรกรรม จำแนกตามจำนวนมวนบุหรี่ที่สูบ อายุที่เริ่มสูบ ชนิดของบุหรี่ที่สูบ ระยะเวลาตั้งแต่ตื่นนอนตอนเช้าจนกระทั่งสูบบุหรี่ปริมาณแรกของวัน และช่วงเวลาที่สูบบุหรี่ปริมาณมากที่สุด

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (20 คน)		กลุ่มทดลอง (21คน)		รวม (41คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ช่วงเวลาที่ชอบสูบบุหรี่ปริมาณมากที่สุด						
หลังรับประทานอาหารเสร็จ	18	90.00	21	100.00	39	95.12
หลังตื่นนอนตอนเช้า	8	40.00	7	33.32	15	36.58
เวลาที่อยู่กับกลุ่มเพื่อน	6	30.00	11	52.38	17	41.46
หยุดหยุดอารมณ์เสีย	10	50.00	15	71.43	25	61.98
ก่อนเข้านอน	1	5.00	5	23.80	6	14.63
เวลาเหงา หรืออยู่ว่างๆ	6	30.00	14	66.67	20	48.78
ขณะเข้าห้องน้ำ	7	35.00	13	71.43	20	48.78
ขณะดื่มสุรา	6	30.00	14	66.67	20	48.78
เวลาเครียด หรือใช้ความคิด	4	20.00	7	33.32	11	26.83
ก่อน / ขณะขับรถ	1	5.00	3	14.28	4	9.76
ขณะหรือหลังดื่มกาแฟ	0	0.00	3	14.28	3	7.31
ขณะทำงาน	1	5.00	1	4.76	2	4.88
ก่อนรับประทานอาหาร	0	0.00	1	4.76	1	2.44
เข้าป่าสูบไต้ยุง	0	0.00	1	4.76	1	2.44

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.78) สูบบุหรี่ปริมาณ 6 – 10 มวนต่อวัน เฉลี่ยวันละ 9 มวน อายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ปริมาณเท่ากับ 16 ปี สูบบุหรี่ปริมาณมากที่สุด (ร้อยละ 46.34) ระยะเวลาตั้งแต่ตื่นนอนตอนเช้าจนกระทั่งสูบบุหรี่ปริมาณแรกของวัน พบว่า ครึ่งหนึ่งของกลุ่มควบคุม (ร้อยละ 55.00) ใช้เวลามากกว่า 30 นาทีขึ้นไป ส่วนกลุ่มทดลอง ประมาณครึ่งหนึ่งเช่นกัน (ร้อยละ 52.38) มักสูบในช่วง 15 นาทีแรกหลังการตื่นนอนตอนเช้า จากข้อมูลนี้พอที่จะอธิบายได้ว่ากลุ่มทดลองมีระดับการติดนิโคตินที่มากกว่ากลุ่มควบคุม และช่วงหลังรับประทานอาหารเสร็จเป็นช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.12) ชอบสูบบุหรี่ปริมาณมากที่สุด

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยอายุรกรรม จำแนกตามความพยายามในการเลิกบุหรี่ แรงจูงใจที่ทำให้อยากเลิกบุหรี่ วิธีการเลิกบุหรี่ในอดีต และสาเหตุที่ทำให้กลับไปสูบบุหรี่อีก

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (20 คน)		กลุ่มทดลอง (21คน)		รวม (41คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ความพยายามในการเลิกบุหรี่					
ไม่เคยเลิกเลย	5	25.00	4	19.05	9	21.96
1 ครั้ง	6	30.00	11	52.38	17	41.46
2 ครั้ง	8	40.00	5	23.81	13	31.70
3 ครั้ง	0	0.00	1	4.76	1	2.44
5 ครั้ง	1	5.00	0	0.00	1	2.44
ค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งในการพยายามเลิกบุหรี่ (\bar{X}) = 1.24 ครั้ง SD= 0.99						
แรงจูงใจที่เลิกบุหรี่						
สุขภาพไม่ดี	7	35.00	7	33.32	14	34.15
สังคมรังเกียจ	2	10.00	1	4.76	3	7.31
มีคนขอร้องให้เลิก	2	10.00	2	9.52	4	9.75
กลัวอันตรายจากบุหรี่	5	25.00	5	23.80	10	24.39
หาที่สูบบุหรี่ยาก	1	5.00	3	14.28	4	9.75
อยากเลิกเอง	1	5.00	1	4.76	2	4.88
เพื่อนทำให้เลิก	0	0.00	1	4.76	1	2.44
วิธีที่เคยใช้เลิกบุหรี่						
หักดิบ	13	65.00	12	57.14	25	60.98
ค่อยๆลดจำนวนมวนลง	1	5.00	4	19.04	5	12.20
วางแผนในการลดมวนบุหรี่	1	5.00	0	0.00	1	2.44
เคี้ยวหมากฝรั่ง	0	0.00	1	4.76	1	2.44

ตารางที่ 5 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยอายุรกรรม จำแนกตามความพยายามในการเลิกบุหรี่ แรงจูงใจที่ทำให้อยากเลิกบุหรี่ วิธีการเลิกบุหรี่ในอดีต และสาเหตุที่ทำให้กลับไปสูบบุหรี่อีก

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		รวม	
	(20 คน)		(21คน)		(41คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สาเหตุที่ทำให้กลับไปสูบบุหรี่ใหม่						
จิตใจไม่เข้มแข็งพอ	7	35.00	12	57.14	19	46.34
หงุดหงิด ไม่มีสมาธิทำงาน	1	5.00	1	4.76	2	4.88
คิดว่าไม่ช่วยให้สุขภาพดีขึ้น	1	5.00	0	0.00	1	2.44
เครียด	5	25.00	5	23.80	10	24.39
เพื่อเข้าสังคม	5	25.00	3	14.28	8	19.51
เห็นผู้อื่นสูบ เพื่อน / ภรรยา	8	40.00	10	47.62	18	43.90
ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	3	15.00	3	14.28	6	14.63
เหงา อยู่ว่างๆ ไม่มีอะไรทำ	2	10.00	4	19.04	5	12.19
โรงงานจัดที่ให้สูบ	0	0.00	1	4.76	1	2.44

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 41.46) เคยพยายามเลิกบุหรี่มาแล้วอย่างน้อย 1 ครั้ง แรงจูงใจหรือสาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างพยายามเลิกบุหรี่ คือ สุขภาพไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 34.15 กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 60.98) ใช้วิธีการหักดิบเพื่อเลิกบุหรี่ และสาเหตุที่ทำให้ต้องกลับไปสูบบุหรี่ใหม่มักเกิดจากการที่มีจิตใจที่ไม่เข้มแข็งพอ คิดเป็นร้อยละ 46.34 สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรชัย อ้วนพี (2538) และ ณัฐริภา ไกรมงคล (2540) ที่พบว่าสาเหตุที่ทำให้ผู้สูบบุหรี่เลิกบุหรี่ไม่สำเร็จคือ การที่มีจิตใจไม่เข้มแข็งพอ และเห็นคนอื่นสูบแล้วอดไม่ได้

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยอายุกรรม จำแนกตามการได้รับข่าวสารการรณรงค์เลิกบุหรี่ยี่ห้อที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ให้เลิกบุหรี่ยี่ห้อ การได้รับคำแนะนำในการเลิกบุหรี่ยี่ห้อ

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (20 คน)		กลุ่มทดลอง (21คน)		รวม (41คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับข่าวสารการรณรงค์เลิกบุหรี่ยี่ห้อ						
เคยได้รับ	18	90.00	19	90.48	37	90.24
ไม่เคยได้รับ	2	10.00	2	9.52	4	9.76
สื่อที่ได้รับข่าวสารในการรณรงค์ให้เลิกบุหรี่ยี่ห้อ						
โทรทัศน์	17	85.00	16	76.19	33	80.49
วิทยุ	8	90.00	2	9.52	10	24.39
หนังสือพิมพ์	2	10.00	7	33.32	9	21.95
เอกสารอื่นๆ เช่น แผ่นพับ	10	50.00	14	66.67	24	58.53
การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเลิกบุหรี่ยี่ห้อ						
เคย	4	20.00	3	14.28	6	14.63
ไม่เคย	16	80.00	18	88.72	35	85.37

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.24) เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ให้เลิกบุหรี่ยี่ห้อจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.49 นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบร้อยละ 85.37 ไม่เคยได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเลิกบุหรี่ยี่ห้อมาก่อน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เคยได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเลิกบุหรี่ยี่ห้อ มีเพียง 4 คน

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ป่วยอายุรกรรม จำแนกตาม การวินิจฉัยโรค จำนวนวันนอนโรงพยาบาล

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม (20 คน)		กลุ่มทดลอง (21คน)		รวม (41คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	การวินิจฉัยโรค					
โรคหัวใจและหลอดเลือด	9	45.00	11	52.39	20	48.78
โรคระบบทางเดินหายใจ	2	10.00	1	4.76	3	7.32
โรคทางเดินอาหาร	6	30.00	7	33.33	13	31.70
โรคระบบประสาท	2	10.00	1	4.76	3	7.32
โรคติดเชื้ออื่นๆ	1	5.00	1	4.76	2	4.88
จำนวนวันนอนโรงพยาบาล						
3 – 5 วัน	14	70.00	11	52.38	25	60.98
6 – 8 วัน	5	25.00	7	33.33	12	29.27
9 – 11 วัน	1	5.00	3	14.29	4	9.75
ค่าเฉลี่ยวันนอนโรงพยาบาล (\bar{X}) = 5.22 วัน SD = 2.26						

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.78) ป่วยเป็นโรคเกี่ยวกับระบบหัวใจและหลอดเลือด รองลงมาได้แก่โรคระบบทางเดินอาหารและโรคระบบทางเดินหายใจ คิดเป็นร้อยละ 31.70 และร้อยละ 7.32 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 60.98) มีจำนวนวันนอนโรงพยาบาลอยู่ในช่วง 3 – 5 วัน ค่าเฉลี่ยของวันนอนโรงพยาบาลเท่ากับ 5 วัน

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยอายุกรรม จำแนกตามขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อนและหลังทดลอง

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		รวม	
	(20 คน)		(21คน)		(41คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเลิกบุหรี่						
ก่อนทดลอง						
ขั้นซึ้งใจ	13	65.00	16	76.19	29	70.74
ขั้นพร้อมปฏิบัติ	2	10.00	4	19.05	6	14.63
ขั้นปฏิบัติ	5	25.00	1	4.76	6	14.63
หลังทดลอง						
ขั้นซึ้งใจ	11	55.00	1	4.76	12	29.27
ขั้นพร้อมปฏิบัติ	3	15.00	6	28.56	8	19.51
ขั้นปฏิบัติ	6	30.00	14	66.68	21	51.22

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ก่อนการทดลองประมาณสามในสี่ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 70.74) อยู่ในขั้นซึ้งใจ โดยที่กลุ่มควบคุมมีผู้ป่วยที่อยู่ในขั้นปฏิบัติถึง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ในขณะที่กลุ่มทดลองมีผู้ป่วยที่อยู่ในขั้นปฏิบัติเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76

หลังการทดลองประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.00) ของผู้ป่วยกลุ่มควบคุมยังคงติดอยู่ในขั้นซึ้งใจ ส่วนกลุ่มทดลองประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 66.68) สามารถก้าวมาสู่ขั้นปฏิบัติ มีผู้ป่วยกลุ่มทดลองเพียง 1 คน (ร้อยละ 4.76) เท่านั้นที่ยังติดอยู่ในขั้นซึ้งใจ

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรี่

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรี่ โดยใช้สถิติ Paired sample t-test

พฤติกรรมเลิกบุหรี่	\bar{X}	SD	df	t	p - value
กลุ่มทดลอง					
ก่อนทดลอง	5.76	3.27			
			20	-12.70*	0.01
หลังการทดลอง	19.67	4.16			

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ของกลุ่มทดลองก่อนการได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรีมีค่าเท่ากับ 5.76 และหลังจากได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรีมีค่าเท่ากับ 19.67 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลังจากทีกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรีกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการเลิกบุหรีที่ดีขึ้น และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรีทั้งก่อนและหลังทดลองมาเปรียบเทียบกัน ด้วยวิธีทางสถิติ Paired sample t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรีหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังได้รับการพยาบาลตามปกติ

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังได้รับการพยาบาลตามปกติ โดยใช้สถิติ Paired sample t-test

พฤติกรรมเลิกบุหรี่	\bar{X}	SD	df	t	p - value
กลุ่มควบคุม					
ก่อนทดลอง	10.75	5.06	19	.12	0.90
หลังการทดลอง	10.60	6.20			

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ของกลุ่มควบคุมก่อนการได้รับการพยาบาลตามปกติมีค่าเท่ากับ 10.75 และหลังจากได้รับการพยาบาลตามปกติมีค่าเท่ากับ 10.60 และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ทั้งก่อนและหลังทดลองมาเปรียบเทียบกัน ด้วยวิธีทางสถิติ Paired sample t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ก่อนและหลังได้รับการพยาบาลตามปกติไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรี่กับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ ก่อนและหลังการทดลอง

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรี่กับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ Independent t-test

พฤติกรรมเลิกบุหรี่	\bar{X}	SD	df	t	p - value
ก่อนทดลอง					
กลุ่มควบคุม	10.75	5.06	39	3.77*	.001
กลุ่มทดลอง	5.76	0.71			
หลังทดลอง					
กลุ่มควบคุม	10.60	6.20	33.03	-5.47*	.001
กลุ่มทดลอง	19.67	4.16			

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ก่อนการทดลองกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ ที่แตกต่างกัน โดยที่กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 10.75 ในขณะที่กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 5.76

แต่หลังจากกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรี่ ทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองเพิ่มขึ้นเป็น 19.67 ในขณะที่กลุ่มควบคุม หลังจากได้รับการพยาบาลตามปกติ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเท่ากับ 10.60

เมื่อนำค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่ หลังการทดลองของทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันด้วยวิธีทางสถิติ Independent t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิก

บุหรืของกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรืสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรืก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตั้งแต่ก่อนทดลอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรื หลังการทดลองระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยกำหนดให้ค่าคะแนนก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม โดยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance: ANCOVA) ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 12 (หน้า 81)

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการทดลองในแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเปลี่ยน (Change Score) เท่ากับ 13.91 คะแนน (ก่อน=5.76, หลัง=19.67) ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีค่าคะแนนเปลี่ยน เท่ากับ 0.08 คะแนน (ก่อน=10.75, หลัง=10.60) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การที่กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการเลิกบุหรืทำให้กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการเลิกบุหรืที่ดีขึ้น และการที่กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกตินั้นมีผลให้กลุ่มควบคุมยังคงมีพฤติกรรมการเลิกบุหรืที่คงเดิม

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุหรี่หลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยสถิติทดสอบความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance: ANCOVA) โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุรื้ก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม

ก่อนการวิเคราะห์ด้วยสถิติ ANCOVA ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น โดยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองกับค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองของแต่ละกลุ่ม พบว่ามีความสัมพันธ์เหมือนกัน (Slope เท่ากัน) ทั้งสองกลุ่ม (แสดงในภาคผนวก ง หน้า 141) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงของการใช้สถิติ ANCOVA (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548)

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุรื้ หลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ด้วยสถิติทดสอบความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance: ANCOVA) โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุรื้ก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม

Source	Type III Sum Of Squares	df	Mean Square	F	p-value
Pre-test	169.486	1	169.486	7.093	0.01
Group	996.755	1	996.755	41.715	0.01
Error	907.981	38	23.894		
Corrected Total	1919.561	40			

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการปรับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุรื้ก่อนการทดลองให้เท่ากันทั้งสองกลุ่มพบว่ากลุ่มทดลองมีระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการเลิกบุรื้หลังได้รับโปรแกรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการทดลอง

จากการได้พูดคุย ในระหว่างการดำเนินโปรแกรมและการประเมินผลหลังการเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้ป่วยอายุรกรรมจำนวน 25 คนและญาติของผู้ป่วยที่เข้าร่วมโปรแกรมต่างกล่าวว่า การที่พยาบาลได้ให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ ทำให้ผู้ป่วยได้รับรู้ถึงอันตรายของบุหรี่เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีความพยายามที่จะเลิกบุหรี่ให้สำเร็จ ทั้งผู้ป่วยและญาติต่างก็มีความยินดีที่ได้เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ มีความรู้สึกดีต่อพยาบาลที่พยายามช่วยให้ผู้ป่วยเลิกบุหรี่ยุ่รู้สึกว่าพยาบาลห่วงใยสุขภาพตนเองจริงๆ เห็นความตั้งใจจริงของพยาบาลที่อยากให้เลิกบุหรี่เลยทำให้มีกำลังใจในการเลิกบุหรี่ และสามารถบอกสิ่งที่ได้จากการหยุดสูบบุหรี่ได้ ดังนี้

1. สุขภาพร่างกายที่ดีขึ้น

กลุ่มทดลองคนที่ 3 "ตอนนี้ผมเบาใจลงบ้างแล้ว ไม่มีใจสั่นหรือเจ็บอกแล้ว ครั้งนี้คงไม่กลับไปสูบอีกแล้ว ไม่ไหวจริงๆ ไม่อยากให้แย่งลงไปกว่านี้"

กลุ่มทดลองคนที่ 21 "ตอนนี้ไม่มีชาปลายมือแล้ว ไม่มีปากเปี้ยว ทำงานบ้านได้ตามปกติแต่ยังไม่ได้ไปทำงานนอกบ้าน เข้าๆ ขับรถไปส่งลูกสาวไปโรงเรียนได้อยู่ ผมอมมะนาวตามที่หมอแนะนำตลอด แต่บางครั้งมันแสบลิ้นเลยเปลี่ยนมาอมมะขามบ้าง แต่ช่วงหลังมันไม่ค่อยอยากเลยไม่ค่อยได้ออมแล้ว"

2. มีเงินเหลือเก็บ

กลุ่มทดลองคนที่ 11 "ตั้งแต่หยุดบุหรี่มานี้ประหยัดไปได้วันละ 30-40 บาทเลยหมอ"

กลุ่มทดลองคนที่ 7 "ตอนนี้ผมไม่ได้สูบแล้วครับ ทำตามที่หมอ (ผู้วิจัย) แนะนำเวลานึกอยากก็ทำงานอื่นทำไปเรื่อย มันก็ลืมๆ ไปได้ ประหยัดเงินไปเยอะเลยวันละ 72 บาทนะทั้งค่าบุหรี่แล้วค่า M100 อีก (ผู้ป่วยดื่มเครื่องดื่มชูกำลังเอ็มร้อยวันละ 1-2 ขวดผู้วิจัยแนะนำให้เลิกดื่ม) เอ็มร้อยผมก็เลิกกินแล้วนะหมอ"

3. เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่น

กลุ่มทดลองคนที่ 16 "วันก่อนไปวัดมา เจ้าอาวาสยังสูบบุหรี่อยู่เลยผมก็ไปบอกให้เลิก บอกทุกอย่างที่หมอบอกผมนั่นแหละ แกบอกแกเลิกไม่ได้ ผมอยากให้เจอหมอจังเลยแกเป็นโรคปอดด้วยนะ"

4. มีกำลังใจในการเลิกบุหรี่

กลุ่มทดลองคนที่ 7 "ผมเห็นความตั้งใจของหมอแล้ว ผมก็ว่าผมจะเอาจริงกับมันสักที่คราวนี้จะต้องเลิกให้ได้ บอกตรงๆ เลยนะตอนแรกๆ ก็ไม่ค่อยแน่ใจหรอกก็รับปากไปก่อนไม่มั่นใจตัวเอง ตอนนอนที่โรงพยาบาลยังพกบุหรี่ติดตัวอยู่เลย กลับบ้านยังมีสูบอยู่บ้าง พอหมอโทรมาก็เลยคิดว่าจะหยุดให้ได้ ไม่อยากทำให้หมอผิดหวัง ถ้าเลิกได้มันก็ดีกับตัวเองด้วย"

กลุ่มทดลองคนที่ 1 “ดีที่มีหมอบเป็นห่วง ญาติก็ไม่ใช่ เป็นใครก็ไม่รู้อุตส่าห์หวังดีอยาก ให้เลิกเสียเวลามานั่งพูดให้ฟัง เราป่วยเองเราจะไม่รักตัวเองได้อย่างไร”

กลุ่มทดลองคนที่ 13 “ผมชอบจริงเลยการทำทนายเนี่ยะ ถ้าหมอบคิดว่าผมทำได้ผมก็ จะทำให้ดูผมว่าถ้าผมไม่เอาซะอย่าง ยังไงผมก็เลิกได้ ถึงผมจะยังไม่เคยเลิกมาก่อนก็เถอะ”

ภรรยาของกลุ่มทดลองคนที่ 4 “ดี ป้าชอบให้หมอบโทรมา เมื่อวานแกลงบอกอยู่เลยว่าเดี๋ยว หมอบจะโทรมาถาม ตั้งแต่หยุดบุหรี่นี้กินเก่งขึ้นเยอะ”

กลุ่มทดลองคนที่ 15 “อดใจแทบแย่เลยหมอบ เมื่อวันก่อนทนไม่ได้จริงๆนั่งเอากระดาษ มามวน คีบไว้เล่นก็ยังดี ตัดใจแทบแย่นึกถึงแต่ที่หมอบบอก กลัวตาย”

กลุ่มทดลองคนที่ 5 “ช่วงที่กลับบ้านไปหยุดบุหรี่ด้วย ผมหงุดหงิดน่าดูเลยหงุดหงิดใส่ เมียทะเลาะกันบ่อยครั้งสุดท้ายนี้ขำว่างมีดใส่เค้าเลย มาตอนนี้ก็รู้สึกเสียใจแต่ก็ไม่รู้จะทำไงผม เครียดเรื่องป่วยด้วย ดินะที่ได้คุยกับหมอบบ้างทำตามหมอบแนะนำมันก็สิมๆบุหรี่ไปได้บ้าง”

5. มีความรู้เกี่ยวกับพิษภัยบุหรี่ และวิธีการเลิกบุหรี่ที่ถูกต้องมากขึ้น

กลุ่มทดลองคนที่ 12 “ไม่รู้มาก่อนเลยนะ ว่าโรคกระเพาะนี่ก็เกิดจากการสูบบุหรี่ได้ ด้วยแล้วยังจะทำให้ยาที่กินออกฤทธิ์ไม่ดีอีก มันเลยไม่หายสักทีนี่เอง ตอนนั้นผมก็พยายามลดๆบุหรี ลงอยู่ถ้าเลิกได้ก็จะเลิกไปเลย”

กลุ่มทดลองคนที่ 6 “อยากเลิก เมื่อก่อนก็อมลูกอมเอาแทนสูบบุหรี่ ไม่รู้มาก่อนเลยว่า ไม่ให้อมลูกอมหวานๆ เมื่อก่อนก็อมแบบนี้ตลอดแหละ ตอนกลับมาบ้านผมก็ให้ลูกชายไปปิ่นเอา มะขามลงมาให้กินแทน ตามที่หมอบแนะนำ”